

Härmed följer en intervjuv med Hugo Pekkari

Intervjuvare: Bengt Niska

Datum: 14 Juni 1988

Plats: Hos Hugo Pekkari i Peräjävaara

Hugo Pekkari är född 1912

BN: Berätta litet om dig själva.

HP: Jag skulle kunna börja att berätta från början. Jag blev utan mor när jag var fyra år gammal men far var förtfarande i livet. När jag har varit ~~seks~~^{sju} år gammal har jag börjat skolan och jag var för ung på den tiden men det var ont om skolbarn och då satte dem mig i skolan så att det skulle vara möjligt att ha undervisning i byn.

En dag kom skolinspektören till skolan och vi var två ~~seks~~^{sju}åringar det var Lassinantis Hilda och jag som var lika gamla och den här skolinspektören tänkte sätta bort oss från skolan, vi har börjat skolan för unga. Vi började skriva på tavlan med kriter som fanns i pulp^eutlådan så att han inte skulle sätta bort oss. Vi började göra sträk. Vad var "Griffel" kriter? Nej det var ingen kriter det var en sån där hård nästan som en kriter får man säga men som en penna. I stort sett som blyerts pennorna som finns och det gick att skriva på det hemmagjorda tavlorna. Men nuförtiden kan man inte få tag på sådana. Jag kommer ihåg att då fick man självklart köpa all skolmaterial och "griffeln" kostade två öre. Det var en stor olycka om "griffeln" gick av så man fick vårda den. Och då var ju skolgången som den var. Andra året när skolgången redan gick bättre så hade man inte så mycket tid att gå skola och när man började närma sig tionde levnadsåret så fanns det så mycket hemsylor så man hade inte tid att vara i skolan man var tvungen att vara borta mycket från skolan. Det var som lagligt att veta borta från skolan om man hade mycket hemarbete det var ganska lätt att få skollov. När jag hade gått fem år i skola jag var elva år gammal och då fick jag (kuitchomma) på sommaren. Min far var (Uitotyöjohtaja). Han var 23 år. När jag var 11 år gammal fick han ta med mig för att lära mig flottnings arbetet. Hur långt behövde ni åka? Jag behövde inte åka så långt. Far åkte åtta långtbort men det fanns andra karlar på närmare håll och han lämnade alltid mig med dem. De brukade hålla sig kring Anttis och Lovikka. Far

for ofta till Lainio och åt det hållet där fanns andra arbetsledare som han brukade träffa. Härifrån är det sådär 20km dit. Det var ännu tre veckor kvar av skolan när flottningen började. Jag fick ledigt en dag så att jag skulle ha möjlighet att gå på examen. Slutade din skolgång där? Den slutade inte i och med det. Nästa år satte dem mig i Erkheikki i skolan. Det var William Snell som då var lärare och just hade blivit utexaminerad två år tidigare. Varför till Erkheikki? Därför för att han tyckte att det var en bättre skola och en ung och bättre lärare. Han satte oss två dit. Men det var min syster Hildur som förut hade gått där två år men då var inte William ännu lärare där. Man kan säga att far förstod redan på den tiden att man har nytta av att lära sig. Ja nog måste man förstå det för far hade aldrig gått en dag ens i skola men ändå så skrev han fast hur mycket som helst och läste också. Han var också hemskt bra på att räkna så han måste ha förståelse. Jag var 12år när jag slutade skolan i Erkheikki efter det sjätte året. Sedan under sommaren jobbade man hemma . Från morgonen kl:6 till kl:20 på kvällen. Sen blev det höst och då bar det iväg till skogen. Dem gav oss bara en såg i handen en sådan där som dem kallar för magsåg. Det är en lång såg som används av två. Man kunde också såga ensam om man tog bort andra ändan av sågan. Den var gjord så att man kunde ta bort ena ändan av sågen. Bostäderna var sådana var vi bodde på vintrarna att man kunde inte komma dit gående och man kunde inte gå in utan man fick krypa in. Hur långt borta var det kommer du ihåg? Inte så hemskt långt borta så där sju km i (pentanjoenvarresa). Det var dåtidens skogar. Jag var där hela vintern liksom alla andra karlar. Varje helg brukade vi åka hem eftersom det inte var så hemskt långt borta ändå. Det var 17km och vi åkte skidor hem, men han for med häst för han hade en väg direkt dit, han var det som körde. Jag hackade och Edvin var andreman och hjälpte mig på hösten. Men Edvin min bror fick fara iväg någon annan stans på hösten. Så jag blev ensam kvar som huggare när jag var 12år gammal. Där fällde jag träden ensam och ibland tog han andra delen av sågen och hjälpte till att såga. Sedan kvistade jag dem på egen hand och högg av dem. Där hände det inga olyckor men senare när jag var i 15års åldern så hände det en olycka. Det

var på det sättet att ett stort träd stod bredvid när jag kapade en tall. Tallen föll mot det stora trädet och kapade av en kvist som hag fick rakt i huvudet. Av det fick jag ett stort hål i huvudet. Blodet rann överallt men man tvättade bara av såret och band huvudet på något sätt. Men jobbet stannade inte av i och med detta fast jag till och med kommer ihåg att jag hade en liten hjärnskakning som jag kände av på kvällen. När jag gick och lade mig på kvällen snurade det litet i sängen. Och så började det. Från att jag var 11 år gammal började jag med flottningen och från 15 års ålder med att jobba i skogen.

Innan vi börjar berätta om flottningen så skulle jag vilja att du berättade litet om din stora familj som jag vet att du har. Det skulle säkert folk vara intresserade att höra utav. Hur kom man egentligen att fungera i en så stor familj? Hur många barn har du?

Jag har 12 barn och var 23 år när jag gifte mig. Jag var den ende som tjänade pengar till att försörja familjen. Första sommaren när vi redan var gifta gjorde vi höbärgningarna i Pereävaara och sedan på hösten köpte vi våra första kossor. Andra året så fick vi vårt första barn och de följande åren nästan varje år ett nytt. Den förste är född 1935 och den sista 51 så det var inte precis varje år. Hur fick man ett sådant så att säga företag att rulla? Ingen fick vara kräsen alla fick nöja sig med få kläder och så fick man alltid jobba. Det var ingen direkt skillnad på vardagar och helgdagar inte. Man tog alla jobb som kunde ge en slant till familjen. Vad för slags jobb gjorde man? Dåtida vägverket var nästan den bästa arbetsgivaren. Man tog bort privatägandet av vägarna som de som ägde marken hade. De hade ansvaret att ta hand om vägarna var för sig. Man betalade skatt som gick till vägverket och dem reparerade vägarna. Jag kommer ihåg att man redan i början tjänade 45 öre som på den tiden var mycket så det var ett utav det bästa jobben som man kunde ha. Flottninga arbetet tjänade man också bra på och på vntarna var man i skogen. Jag vet att ni hade boskap också? Jo men vi har inte haft så många kor. Vi hade fyra mjölkande kor vanligtvis men då har vi också fått ta hand om kalvorna som har kommit under årens lopp. Sedan har vi också haft lam

och grisar t o m två kullar om året. Allt gick till eget bruk. Vi sålde inte ens ett Kg till någon fast iv fick flera hundrakilo under året. Hur stora mängder gick det åt om man tänker på att ni var såpas många. Du har berättat om boskapen och sådant men hur var det tex med mjölken? När familjen var som störst så kom drt en mjölk kontrollant och vägde mjölken en gång i månaden och det var en mycket noga bokföring av hur mycket mjölk som hade gått åt. Man vägde alltså mjölken och tog fett halten av mjölken. Så det var lätt att räkna ut vad som hade förbrukats i familjen under året utöver det som man sålde till mejeriet. Det brukade vara mellan 5000-6000 liter om året. Fick man reda på hur mycket mjölk det gick åt? När mejeriet kom slutade man att göra smör själva så då fick man ju reda på hur mycket smör som hade gått åt. Det gick mellan 15-18 Kg smör per månad. Man behövde aldrig lägga pengar på mjölkprodukter och det var ju bra. Så fick man det att gå runt men man var hela tiden tvungen att räkna och arbetsmängden var hemsk. Vi har ändå haft det ganska bra jag har jobbat för kronan under 40 år. Men kan säga att jag slittid har haft arbete. Nog har frun haft det ganska tjäpigt när du har varit borta under veckorna? Jag var inte borta under veckorna ibland kunde det gå en månad. Ibland var man inte så långt borta kanske bara en mil men det hände ändå att man stannade flera veckor efter varan ute i skogen. Åå det är fregan som alltid har fått ta hand om allting hemma. När man har kommit hem på lördags kvällarna så har det funnits en massa som skall göras så då hade man itne tid att sova och på söndagen har man vanligtvis åkt tillbaka till skogen. Så har livet varit alldeles fullt med arbete. Det kan man ju förstå eftersom det ännu inte fanns några bidrag att få. De sista barnen som föddes har fått en liten barnbidrag år 1948. Fet var 21: Januari 1948 som första barnbidraget har betalats utoch det var 50 kr för tre månader. Vi hade då nio barn och de äldsta började redan att flytta hemifrån. För våran del kom det likdom 15 år för sent. Det har varit tufft eftersom barnen också gick i skola. De tre äldsta gick i gymnasiet, ~~ex~~ ut av dem i Haparanda och ~~en~~ i Malmberget. Inte från något håll fick inte ens en utav dem ett öre i bidrag. Det var ingenting annat att göra änn att hyra rum åt dem där. Varje månad räknades vad dem hade gjort. Med alla småsyslor och de långa arbetsdagarna skulle man få ekonomin att gå ihop. Endel fick stipendium men inte mina tre flickor för man ansåg att det inte var nödvändigt ekonomin räckte nog bra till ändå. Det

göllde att planera sin budget. Vad som var nödvändigt och viktigt mot vad som var onödigt och mindre viktigt. Men på den tiden var man inte van. Nej man fick inte glass varje vecka. Då fanns det ju heller ingen glass. Den viktigaste frågan var ju alltid om det fanns mat och det fanns det alltid.

Vi skulle kanske börja berätta litet om flottningen du har berättat att du vid 11 års ålder för första gången jobbade med flottning. Berätta mer om detta?

Man kan väl säga att jag har varje sommar jobbade med flottning utom under krigs åren. Ibland kunde det dock hända att man kunde få särskilt tillstånd och då gick det bra. Jag kommer ihåg att en gång var jag inkallad tre jular på raken men engång fick jag åka hem under tre dagar över nyåret men jag skulle vara tillbaka på nyårs helgen. Så jag åkte hemifrån då och fick första gången permission andra Juni. Det var långa pass och då fick frugan sköta om allting. Apropå älvar så har jag huvudsakligen varit i Sikälv Käumäälv Liivioälv ända från Tanikurki lite nedanför Lainioälv. Var det många härifrån Perejävaara som åkte ända dit? Ja nog var det många som åkte dit för på den tiden var det akordsarbete. Men många gånger blev det ju felräknat.

En sommar kommer jag ihåg när vi hade två flottningar på samma sommar då var jag 19 år gammal. En från Liiviojärvi till Liiviojärvi och därifrån till älven. Den andra var i Lainioväulä från Lainio. Vi var ute åtta veckor i streck. Arbetstimmarna skrevs upp eftersom någon var tvungen att vara borta. Vi fick 36 öre i timmen. Vad var lönen annars på den tiden så att man kan jämföra. Det var ungefär 50 öre i timmen. Ändå så joggade ni säkert jätte hårt för det 35 örena som ni fick i timmen. Ja det var hemskt. Jag kommer ihåg en händelse där det var konstigt att jag inte drunknade. Vi var och flottade på Lainioälv och vi hade inte sovit på flera nätter dessutom var älven ganska torr. Vi kom till Kangos fors som är en ganska stor fors. Timrena hade fastnat och det var ganska långt ute i slutet när jag gick och satte mig där lossnade stockarna och allting bara försvann. Jag var ju ensam och hann sova flera minuter innan de andra kom och då vaknade jag. Sedan vände strömen på sig åt fel håll.

Men timrena kom jalla fall fram till Lainiomynning. Det var ett lag från Peräjävaara ett tjugotal man och folk utöver som jobbade på akord. De hade timlön. Fanns det någon gallring? Nog fanns det ju gallring på den tiden också men alla var dugliga och i bra form av dem som hade åldern inne. Alla akords män kunde ju inte delta, men förövrigt så togs det ingen hänsyn till om man behövde jobba av ekonomiska skäl eller inte. De som inte dög anställdes inte. Ibland fanns det akords arbete ända till Kengis. Där var avslutningen och ett nytt lag tog hand om fortsättningen. Sista flottningen var 1971 och då var jag inte med för jag jobbade i LKAB efter att ha slutat i skogen. Ändrades arbetsverktygen under din tid som flottare? Inte verktyge men båtarna ändrades. Motorbåtarna lom på den tiden. Skona ändrades också. Lyftkroken kom liksom vänligheten mot flottaren som inte förekom på den äldre tiden. Vi tog raster ibland också. På gamla dar var det så att alla som råkade somna fick stryk eller fick gå. Det hände någon enstaka gång men inte var det ofta. Vad var en arbetare på den tiden också som hade förlorat allt begrepp och att dem sedan vågade sätta sådana män i stora forsar. Människorna var öpå det viset att dem nästan inte hölls sig stående. Nog låter det tokigt. Så under det sista århundraderna skedde väl den största förändringen för då hade man en gräns ca 11 timmar. Förr var det lätt eftersom man jobbade på timlön för arbetsgivaren att köra med en. Man hade samma lön oavsett helg eller någon annan helgdag eller kvällsarbete. Vad har du för minnen av att när skogsarbetarförbundet fackförining bildades, där ingår ju flottningsarbetet. Det blev flott strejker eftersom man blockerade älvarna. Det var 1930. Från Peräjävaara och fyra km neråt fick man inte arbeta för den delen var i strejk. Men därifrån och uppåt gick det bra att arbeta. Men det var inte här utan i Kihlanki. Då ordnade man ju den första fackföreningen i Pajala. Det var stora demonstrationer i Pajala varje dag. När började man märka av dem? I början märktes det ju inte alltför mycket. I början var det hemskt arga åt dem som var i fackföriningen. De blev dcks snabbt klokare och bestämde att dem som inte var utbildade inte skulle kunna jobba. Det ledde till att det blev mycket lugnare på arbersmarknaden när arbets argheten försvann. 1935 kom det första flottavtalet. Lönen blev 60 öre i timmen innan det var det 40 öre och då

godtog arbetsgivaren det här. Det tog fem år. När godtog arbetarna
fackföreningen och ville ha fackföreningar. Det tog inte länge
kan hända att någon äldre inte förstod men det yngre ville ha
fackföreningar. Civilisationen har kommit med fackföreningarna.
Det här skedde 1935 och inte ens tio år tidigare så hade man
fått avskeda folk om de råkade somna på jobbet p g a trötthet.